

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

- 1) ผู้นำชุมชน ประกอบด้วย คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลมะขุนหวาน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประชาชนผู้สูงอายุ ประธานแม่บ้าน ประธาน อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน และคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลมะขุนหวาน จำนวน 47 คน ใช้ทั้งหมดเป็นผู้ให้ข้อมูล
- 2) ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3,316 คน

3.1.2 การกำหนดขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมะขุนหวาน (Sample Size) จากการใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

n คือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือขนาดของประชากร

e คือความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในรูปของสัดส่วน =0.05

แทนค่า

$$n = \frac{3,316}{1+3,316(0.05)^2}$$
$$= 353 \text{ คน}$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ 353 คน

แยกเป็นรายหมู่บ้าน ดังตาราง 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
บ้านสันทราย หมู่ 1	532	57
บ้านขุนคง หมู่ 2	478	51
บ้านมะขุนหวาน หมู่ 5	698	74
บ้านดงป่าซาง หมู่ 6	722	77
บ้านดงป่าจิว หมู่ 7	886	94
รวม	3,316	353

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง ได้แก่

3.2.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตำรา เอกสาร สิ่งพิมพ์ วารสาร ข้อมูลสถิติจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง งานวิจัย และวิทยานิพนธ์

3.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Survey) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) วิธีการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้นำรายชื่อทั้งหมด จำนวน 3,316 มาเรียงและเลือกทุกลำดับที่ 9 จนครบ 353 ราย ตามจำนวนที่กำหนดหลังจากนั้นจึงได้นำไปเก็บข้อมูลตามรายชื่อที่กำหนดไว้

3.3 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.3.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลมะขุนหวาน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานผู้สูงอายุ ประธานแม่บ้าน ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน และคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลมะขุนหวาน จำนวน 47 คน และประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 353 คน ถึงระดับการรับรู้กิจกรรมของกองทุน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน ประเมินประโยชน์จากการมีกองทุน และรับข้อเสนอแนะจากประชาชน

3.3.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากการเก็บรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือ เอกสาร คู่มือระบบ

หลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ คู่มือแนวทางการดำเนินงานด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขการพัฒนา ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ และการสืบค้นจากเว็บไซต์

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended question) และแบบสอบถามปลายปิด (Close-ended question) โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ บทบาททางสังคม ปัจจัยด้านสุขภาวะในครอบครัว การรับรู้เกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลมะขามหวาน โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-ended question) และแบบเลือกตอบ (Check list)

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลมะขามหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้คำถามที่เป็นมาตรวัดแบบ Likert scale มีค่าระดับการปฏิบัติแบ่งเป็น 5 ระดับคือ มีการปฏิบัติสม่ำเสมอ มีการปฏิบัติค่อนข้างสม่ำเสมอ มีการปฏิบัติบางครั้ง มีการปฏิบัติหลายๆ ครั้ง และไม่มีการปฏิบัติ และมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีการปฏิบัติสม่ำเสมอ
ระดับ 4	หมายถึง	มีการปฏิบัติค่อนข้างสม่ำเสมอ
ระดับ 3	หมายถึง	มีการปฏิบัติบางครั้ง
ระดับ 2	หมายถึง	มีการปฏิบัติหลายๆ ครั้ง
ระดับ 1	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยครั้งมาก

กำหนดช่วงคะแนนจากการนำมาหาค่าอันตรภาคชั้น โดยใช้สูตรดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{การหาคะแนนช่วงชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

การแปลความหมายระดับการปฏิบัติโดยใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยของน้ำหนักมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์
ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80	หมายถึง การดำเนินงานไม่บรรลุผล
คะแนนระหว่าง 1.81 – 2.60	หมายถึง การดำเนินงานบรรลุผลน้อย
คะแนนระหว่าง 2.61 – 3.40	หมายถึง การดำเนินงานบรรลุผลปานกลาง
คะแนนระหว่าง 3.41 – 4.20	หมายถึง การดำเนินงานบรรลุผลค่อนข้างมาก
คะแนนระหว่าง 4.21 – 5.00	หมายถึง การดำเนินงานบรรลุผลอย่างมาก

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับกองทุนหลักประกันสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลมะขามหวาน ได้แก่ ที่มาและโครงสร้างของกองทุน บทบาทหน้าที่ของกองทุน การบริหารจัดการกองทุน และกิจกรรมที่กองทุนดำเนินการ เป็นคำถามให้เลือกตอบว่าใช่หรือไม่ใช่

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของกองทุนหลักประกันสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลมะขามหวาน ได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกองทุนและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน โดยใช้คำถามที่เป็นมาตรวัดแบบ Likert scale มีค่าระดับการมีส่วนร่วม แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มาก ค่อนข้างมาก พอประมาณ ค่อนข้างน้อย น้อย/ไม่เคย และมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
ระดับ 4	หมายถึง	มีส่วนร่วมค่อนข้างมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยหรือไม่เคยมีส่วนร่วม

กำหนดช่วงคะแนนจากการนำมาหาค่าอันตรภาคชั้น โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{การหาคะแนนช่วงชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5}$$

$$= 0.80$$

การแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วมโดยใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยของน้ำหนักมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	คะแนน หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	คะแนน หมายถึง	มีส่วนร่วมค่อนข้างมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	คะแนน หมายถึง	มีส่วนร่วมพอประมาณ

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยหรือไม่เคยมีส่วนร่วม

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข โดยใช้คำถามที่เป็นแบบปลายเปิด

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาตรวจสอบและลงรหัสในแบบสอบถามทุกข้อ และนำข้อมูลที่ลงรหัสไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science) ในการประมวลและจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation – S.D.) ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบแบบ One sample t-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation Coefficient)